

Bruxelles, den 24.5.2023
COM(2023) 622 final/2

Henstilling med henblik på

RÅDETS HENSTILLING

**om Portugals nationale reformprogram 2023 og med Rådets udtalelse om Portugals
stabilitetsprogram 2023**

{SWD(2023) 622 final}

Henstilling med henblik på

RÅDETS HENSTILLING

om Portugals nationale reformprogram 2023 og med Rådets udtalelse om Portugals stabilitetsprogram 2023

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 121, stk. 2, og artikel 148, stk. 4,

som henviser til Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 af 7. juli 1997 om styrkelse af overvågningen af budgetstillinger samt overvågning og samordning af økonomiske politikker¹, særlig artikel 5, stk. 2,

som henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 af 16. november 2011 om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer², særlig artikel 6, stk. 1,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen,

som henviser til beslutninger fra Europa-Parlamentet,

som henviser til konklusioner fra Det Europæiske Råd,

som henviser til udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget,

som henviser til udtalelse fra Det Økonomiske og Finansielle Udvalg,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Social Beskyttelse,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Økonomisk Politik, og

som tager følgende i betragtning:

- (1) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241³ om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten trådte i kraft den 19. februar 2021. Genopretnings- og resiliensfaciliteten yder finansiel støtte til medlemsstaterne til gennemførelsen af reformer og investeringer og bidrager således med en finanspolitisk impuls finansieret af EU. I overensstemmelse med prioriteterne for det europæiske semester bidrager den til den økonomiske og sociale genopretning og til gennemførelsen af bæredygtige reformer og investeringer, som navnlig skal fremme den grønne og den digitale omstilling og gøre medlemsstaternes økonomier mere modstandsdygtige. Den bidrager også til at styrke de offentlige finanser og sætte skub i vækst og jobskabelse på mellemlang og lang sigt samt til at forbedre den territoriale samhørighed i EU og støtte den fortsatte gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder. Det maksimale finansielle bidrag for hver medlemsstat inden for

---

¹ EFT L 209 af 2.8.1997, s. 1.

² EUT L 306 af 23.11.2011, s. 25.

³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 17).

rammerne af genopretnings- og resiliensfaciliteten blev i overensstemmelse med artikel 11, stk. 2, i forordning (EU) 2021/241 ajourført den 30. juni 2022.

- (2) Den 22. november 2022 vedtog Kommissionen den årlige undersøgelse af bæredygtig vækst 2023⁴, som markerede starten på det europæiske semester 2023 for samordning af de økonomiske politikker. Det Europæiske Råd godkendte den 23. marts 2023 prioriteterne i undersøgelsen, som er struktureret omkring de fire dimensioner af konkurrencedygtig bæredygtighed. Den 22. november 2022 vedtog Kommissionen på grundlag af forordning (EU) nr. 1176/2011 ligeledes rapporten om varslingsmekanismen 2023, hvori Portugal blev udpeget som en af de medlemsstater, som kan være påvirket eller kan være i risiko for at blive påvirket af ubalancer, og for hvilke der skulle gennemføres en dybdegående undersøgelse. Samme dag vedtog Kommissionen tillige en udtalelse om Portugals udkast til budgetplan 2023. Kommissionen vedtog også en henstilling med henblik på Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet, som Rådet vedtog den 16. maj 2023, samt forslaget til den fælles rapport om beskæftigelsen 2023 med en analyse af gennemførelsen af retningslinjerne for beskæftigelsen og principperne for den europæiske søjle for sociale rettigheder, som Rådet vedtog den 13. marts 2023.
- (3) Selv om EU's økonomier udviser bemærkelsesværdig modstandsdygtighed, har den geopolitiske kontekst fortsat en negativ indvirkning. EU står last og brast med Ukraine og har i sin økonomiske og socialpolitiske dagsorden fokus på dels at mindske de negative konsekvenser af energichok for både sårbare husholdninger og virksomheder på kort sigt, dels at fortsætte bestræbelserne på at gennemføre den grønne og den digitale omstilling, støtte bæredygtig og inklusiv vækst, sikre makroøkonomisk stabilitet og øge modstandsdygtigheden på mellemlang sigt. Der fokuseres i høj grad også på at øge EU's konkurrenceevne og produktivitet.
- (4) Den 1. februar 2023 offentliggjorde Kommissionen meddelelsen "En industriplan for den grønne pagt til den CO2-neutrale tidsalder"⁵ for at øge konkurrenceevnen for EU's nettonulindustri og støtte den hurtige omstilling til klimaneutralitet. Planen supplerer den igangværende indsats under den europæiske grønne pagt og REPowerEU. Den har til formål at skabe et gunstigere miljø for at øge EU's produktionskapacitet inden for de nettonulteknologier og -produkter, der er nødvendige for at nå EU's ambitiøse klimamål, samt at sikre adgang til relevante kritiske råstoffer, herunder ved diversificering af forsyninger, korrekt udnyttelse af geologiske ressourcer i medlemsstaterne og maksimering af genanvendelsen af råstoffer. Planen er baseret på fire søjler, nemlig forudsigelige og forenkede lovgivningsmæssige rammer, hurtigere adgang til finansiering, forbedring af færdigheder og åben handel med henblik på modstandsdygtige forsyningskæder. Den 16. marts 2023 offentliggjorde Kommissionen også meddelelsen "EU's konkurrenceevne på lang sigt efter 2030"⁶, der er bygget op omkring ni gensidigt forstærkende indsatsområder og målet om at arbejde hen imod en væksthæmmende lovgivningsramme. I meddelelsen opstilles politiske prioriteter med henblik på aktivt at sikre strukturelle forbedringer, målrettede investeringer og lovgivningsmæssige foranstaltninger med henblik på EU's og medlemsstaternes konkurrenceevne på lang sigt. Nedenstående henstillinger hjælper med at opfylde disse prioriteter.

---

⁴ COM(2022) 780 final.

⁵ COM(2023) 62 final.

⁶ COM(2023) 168 final.

- (5) I 2023 fortsætter det europæiske semester for samordning af de økonomiske politikker med at udvikle sig i overensstemmelse med gennemførelsen af genopretnings- og resiliensfaciliteten. At gennemføre genopretnings- og resiliensplanerne fuldt ud er fortsat et vigtigt element i opfyldelsen af de politiske prioriteter under det europæiske semester, eftersom planerne indeholder foranstaltninger til at håndtere alle eller en betydelig del af de relevante landespecifikke henstillinger, der er blevet udstedt i de senere år. De landespecifikke henstillinger fra 2019, 2020 og 2022 er fortsat yderst relevante for genopretnings- og resiliensplaner, der er blevet revideret, ajourført eller ændret i henhold til artikel 14, 18 og 21 i forordning (EU) 2021/241.
- (6) REPowerEU-forordningen⁷, der blev vedtaget den 27. februar 2023, tager sigte på en hurtig udfasning af EU's afhængighed af import af russiske fossile brændstoffer. Dette vil bidrage til energisikkerhed og diversificering af EU's energiforsyning og samtidig øge udbredelsen af vedvarende energi, energilagringsskapaciteten og energieffektiviteten. Forordningen giver medlemsstaterne mulighed for at tilføje et nyt REPowerEU-kapitel til deres nationale genopretnings- og resiliensplaner for at finansiere vigtige reformer og investeringer, der vil bidrage til at nå REPowerEU-målene. De vil også bidrage til at øge konkurrenceevnen for EU's nettonulindustri som skitseret i industriplanen for den grønne pagt til den CO₂-neutrale tidsalder og til at imødekomme de energirelaterede landespecifikke henstillinger, der blev udstedt til medlemsstaterne i 2022, og som måtte blive udstedt i 2023. Med REPowerEU-forordningen indføres der en ny kategori af ikketilbagebetalingspligtig finansiel støtte, der stilles til rådighed for medlemsstaterne til finansiering af nye energirelaterede reformer og investeringer inden for rammerne af deres genopretnings- og resiliensplaner.
- (7) Den 8. marts 2023 vedtog Kommissionen en meddelelse om finanspolitiske retningslinjer for 2024. Den har til formål at støtte udarbejdelsen af medlemsstaternes stabilitets- og konvergensprogrammer og dermed styrke den politiske samordning⁸. Kommissionen mindede om, at stabilitets- og vækstpagtens generelle undtagelsesklausul deaktiveres ved udgangen af 2023. Den opfordrede til i 2023 og 2024 at føre en finanspolitik, der sikrer en holdbar gæld på mellemlang sigt og øger den potentielle vækst på en bæredygtig måde. Medlemsstaterne blev opfordret til i deres stabilitets- og konvergensprogrammer 2023 at redegøre for, hvordan deres finanspolitiske planer vil sikre, at referenceværdien for underskuddet på 3 % af BNP overholdes, og at gælden nedbringes troværdigt og konstant eller holdes på et forsvarligt niveau på mellemlang sigt. Kommissionen opfordrede medlemsstaterne til at udfase de nationale finanspolitiske foranstaltninger, der er indført for at beskytte husholdninger og virksomheder mod energiprischokket, begyndende med de mindst målrettede. Den præciserede, at hvis det bliver nødvendigt at forlænge støtteforanstaltninger på grund af et fornyet pres på energipriserne, bør medlemsstaterne i langt højere grad end tidligere målrette sådanne foranstaltninger mod sårbare husholdninger og virksomheder. Kommissionen foreslog, at de finanspolitiske henstillinger skulle kvantificeres og differentieres og formuleres på grundlag af de primære nettoudgifter som foreslået i dens meddelelse om

---

⁷ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/435 af 27. februar 2023 om ændring af forordning (EU) 2021/241 for så vidt angår kapitler om REPowerEU i genopretnings- og resiliensplaner og om ændring af forordning (EU) nr. 1303/2013, (EU) 2021/1060 og (EU) 2021/1755 og direktiv 2003/87/EF (EUT L 63 af 28.2.2023, s. 1).

⁸ COM(2023) 141 final.

retningslinjer for en reform af rammen for økonomisk styring i EU⁹. Den henstillede, at alle medlemsstaterne fortsat bør beskytte nationalt finansierede investeringer og sørge for at anvende midlerne fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-fonde effektivt, navnlig i lyset af målsætningerne for den grønne og den digitale omstilling og om øget modstandsdygtighed. Kommissionen påpegede, at den i overensstemmelse med de gældende regler vil foreslå Rådet i foråret 2024 at indlede underskudsbaseerede procedurer i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud på grundlag af endelige data for 2023.

- (8) Den 26. april 2023 fremsatte Kommissionen lovgivningsforslag med henblik på at gennemføre en omfattende reform af reglerne for økonomisk styring i EU. Hovedformålet med forslagene er at styrke holdbarheden af den offentlige gæld og fremme bæredygtig og inklusiv vækst i alle medlemsstater gennem reformer og investeringer. Forslagene skal give medlemsstaterne mere kontrol over tilrettelæggelsen af deres mellemfristede planer, samtidig med at der indføres en strengere håndhævelsesordning til at sikre, at medlemsstaterne opfylder tilsagnene i deres mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag. Det er hensigten at afslutte lovgivningsarbejdet i 2023.
- (9) Den 22. april 2021 indgav Portugal sin nationale genopretnings- og resiliensplan til Kommissionen i overensstemmelse med artikel 18, stk. 1, i forordning (EU) 2021/241. Kommissionen har i medfør af artikel 19 i forordning (EU) 2021/241 vurderet genopretnings- og resiliensplanens relevans, effektivitet, virkningsfuldhed og sammenhæng i overensstemmelse med vurderingskriterierne i bilag V til forordningen. Den 13. juli 2021 vedtog Rådet en afgørelse om godkendelse af vurderingen af Portugals genopretnings- og resiliensplan¹⁰. Tilrådighedsstillelsen af trancher er betinget af, at Kommissionen i overensstemmelse med artikel 24, stk. 5, i forordning (EU) 2021/241 har truffet en afgørelse om, at Portugal på tilfredsstillende vis har opfyldt de relevante milepæle og mål, der er anført i Rådets gennemførelsesafgørelse. En tilfredsstillende opfyldelse forudsætter, at opfyldelsen af forudgående milepæle og mål ikke er blevet tilbagerullet.
- (10) Den 29. april 2023 forelagde Portugal sit nationale reformprogram 2023 og sit stabilitetsprogram 2023 i overensstemmelse med artikel 4, stk. 1, i forordning (EF) nr. 1466/97. For at tage hensyn til de indbyrdes sammenhænge mellem de to programmer er de blevet vurderet sammen. Det nationale reformprogram 2023 afspejler i overensstemmelse med artikel 27 i forordning (EU) 2021/241 også Portugals halvårslige rapportering om de fremskridt, der er gjort med opfyldelsen af genopretnings- og resiliensplanen.
- (11) Den 24. maj 2023 offentliggjorde Kommissionen landerapporten for Portugal 2023¹¹. Heri foretages der en vurdering af Portugals fremskridt med gennemførelsen af de relevante landespecifikke henstillinger, der blev vedtaget af Rådet mellem 2019 og 2022, og der gøres status over Portugals gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen. På grundlag af denne analyse er der i landerapporten udpeget mangler med hensyn til udfordringer, som enten ikke håndteres eller kun håndteres delvist i genopretnings- og resiliensplanen, ligesom der også afdækkes nye udfordringer.

---

⁹ COM(2022) 583 final.

¹⁰ Rådets gennemførelsesafgørelse af 13. juli 2021 om godkendelse af vurderingen af Portugals genopretnings- og resiliensplan (ST 10149/21, ST 10149/21 ADD 1 og ST 10149/21 ADD 1 REV 1).

¹¹ SWD(2023) 622 final.

Rapporten indeholder også en vurdering af Portugals fremskridt med gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder og opfyldelsen af EU's overordnede mål vedrørende beskæftigelse, færdigheder og fattigdomsbekæmpelse samt af fremskridtene med gennemførelsen af FN's mål for bæredygtig udvikling.

- (12) Kommissionen har foretaget en dybdegående undersøgelse for Portugal i henhold til artikel 5 i forordning (EU) nr. 1176/2011 og offentliggjort resultatet heraf den 24. maj 2023¹². Den konkluderede, at Portugal er berørt af makroøkonomiske ubalancer. Navnlig er sårbarhederne vedrørende stor privat og offentlig gæld og udlandsgæld blevet mindre, men de er fortsat til stede. Efter en midlertidig afbrydelse som følge af pandemiens udbrud fulgte både den private sektors og den offentlige sektors gældkvote i 2021 igen en nedadgående kurs og forventes fortsat at falde takket være den økonomiske vækst. Selv om de nu ligger under niveauet før pandemien, er de stadig høje. Den tydeligvis negative nettostilling over for udlandet blev også bedre både før og efter pandemien, og udlandsgælden forventes at falde yderligere understøttet af en fortsat økonomisk vækst på trods af en vis afmatning i 2023. Det lille underskud på de løbende poster blev marginalt værre i 2022 og afspejler højere energipriser, men dette blev dog afbødet af den markante opsving i eksporten, især inden for turisme. På sigt forventes det fortsatte fald i energipriserne og en større stigning i turismeeksporten samt de aktuelle politikker, der skal fremme energieffektivitet og vedvarende energi, at skabe balance på de løbende poster og yderligere og at støtte tilpasningen i nettostillingen over for udlandet. Huspriserne er steget kraftigt i flere år, mens antallet af misligholdte lån fortsat er faldet fra et niveau, der allerede var beskedent. De største risici for den videre reduktion af sårbarheder vedrører virkningen af stramningen af de finansielle vilkår og et usikkert eksternt miljø samt den potentielle indvirkning på den økonomiske vækst. Det politiske fremskridt har været gunstigt med et særligt fokus på genopretnings- og resiliensplanen, og den fortsatte gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen burde medføre yderligere forbedringer.
- (13) Ifølge data, som er valideret af Eurostat¹³, faldt Portugals offentlige underskud fra 2,9 % af BNP i 2021 til 0,4 % i 2022, mens den offentlige gæld faldt fra 125,4 % af BNP ved udgangen af 2021 til 113,9 % ved udgangen af 2022.
- (14) Den offentlige saldo er blevet påvirket af de finanspolitiske foranstaltninger, der er vedtaget for at afbøde de økonomiske og sociale virkninger af stigningen i energipriserne. I 2022 omfattede de indtægtsreducerende foranstaltninger en generel reduktion af brændstofafgiften og en fastfrysning af CO₂-satsen, der indgår i brændstofafgiften, mens de udgiftsforøgende foranstaltninger omfattede en engangsydelse, der i oktober 2022 blev udbetalt til forskellige befolkningsgrupper såsom pensionister, arbejdstagere, børn og unge, faste beløb til lavindkomsthusholdninger, som er mest sårbare over for stigende energipriser, samt en ydelse til det nationale elektricitetssystem for at reducere elnettaksterne. Kommissionen anslår nettobudgetomkostningerne ved disse foranstaltninger til udgøre 2,0 % af BNP i 2022. Samtidig faldt de anslåede omkostninger ved midlertidige covid-19-nødforanstaltninger til 0,8 % af BNP i 2022 fra 2,0 % i 2021.
- (15) Den 18. juni 2021 henstillede Rådet, at Portugal¹⁴ i 2022 udnytter genopretnings- og resiliensfaciliteten med henblik på at finansiere yderligere investeringer til støtte for

---

¹² SWD(2023) 641 final.

¹³ Eurostats Euroindikatorer, 47/2023 af 21.4.2023.

genopretningen og samtidig fører en forsigtig finanspolitik. Portugal bør desuden opretholde nationalt finansierede investeringer. Rådet henstillede endvidere, at Portugal skulle begrænse væksten i de nationalt finansierede løbende udgifter.

- (16) Ifølge Kommissionens skøn var den finanspolitiske kurs¹⁵ i 2022 gunstig, nemlig 1,5 % af BNP. Som henstillet af Rådet fortsatte Portugal med at støtte genopretningen med investeringer, der finansieres af genopretnings- og resiliensfaciliteten. Udgifter finansieret med tilskud fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler beløb sig til 1,2 % af BNP i 2022 (1,7 % af BNP i 2021). Dette fald i udgifter i 2022 skyldtes de lavere udgifter, som blev finansieret ved hjælp af andre EU-midler, mens det, der blev finansieret via genopretnings- og resiliensfaciliteten, steg mellem 2021 og 2022. Nationalt finansierede investeringer udgjorde et kontraktivt bidrag på 0,1 procentpoint til den finanspolitiske kurs¹⁶. Portugal opretholdt derfor ikke de nationalt finansierede investeringer, hvilket ikke var i overensstemmelse med Rådets henstilling. Samtidig udgjorde væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter (ekskl. nye foranstaltninger på indtægtssiden) et ekspansivt bidrag på 1,9 procentpoint til den finanspolitiske kurs. Dette betydelige ekspansive bidrag omfattede den yderligere virkning af foranstaltninger til afhjælpning af de økonomiske og sociale følger af energiprisstigningerne (yderligere nettobudgetomkostninger på 2,0 % af BNP). Portugal har derfor i tilstrækkelig grad begrænset væksten i de nationalt finansierede løbende udgifter.
- (17) Det makroøkonomiske scenario, der ligger til grund for budgetfremskrivningerne i stabilitetsprogrammet, er forsigtigt i 2023 og realistisk derefter. Regeringen forventer en realvækst i BNP på 1,8 % i 2023 og 2,0 % i 2024. Til sammenligning forventes der ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 en højere realvækst i BNP på 2,4 % i 2023 og en lidt lavere vækst på 1,8 % i 2024. Forskellen skyldes et højere bidrag til væksten fra nettoeksporten i Kommissionens prognose 2023, mens regeringen forventer en højere vækst i investeringerne i både 2023 og 2024.
- (18) Ifølge stabilitetsprogrammet for 2023 forventer regeringen, at det offentlige underskud fortsat vil udgøre 0,4 % af BNP i 2023. Ifølge programmet ventes den offentlige gældskvote at falde fra 113,9 % ved udgangen af 2022 til 107,5 % ved udgangen af 2023. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 forventes der et offentligt underskud på 0,1 % af BNP i 2023. Det er lavere end det underskud, der forventes i stabilitetsprogrammet, hovedsagelig på grund af den højere indtægt, som Kommissionen forventer i sin forårsprognose 2023, nemlig fra både indirekte og direkte skatter. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 vil den offentlige gældskvote være lidt lavere og udgøre 106,2 % ved udgangen af 2023. Forskellen skyldes hovedsagelig det mere gunstige gældsreducerende vækstrentespænd, der forventes i Kommissionens forårsprognose 2023.

---

¹⁴ Rådets henstilling af 18. juni 2021 med Rådets udtalelse om Portugals stabilitetsprogram for 2021 (EUT C 304 af 29.7.2021, s. 102).

¹⁵ Den finanspolitiske kurs bestemmes ud fra ændringen i primære udgifter (ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden), idet der ses bort fra kriserelaterede midlertidige covid-19-nødforanstaltninger, mens udgifter finansieret med ikketilbagebetalingspligtig støtte (tilskud) fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler medtages, i forhold til den potentielle vækst på mellemlang sigt. Yderligere oplysninger findes i boks 1 i de finanspolitiske statistiske tabeller.

¹⁶ Andre nationalt finansierede investeringsudgifter udgjorde et ekspansivt bidrag på 0,2 procentpoint af BNP.

- (19) Den offentlige saldo i 2023 forventes fortsat at blive påvirket af de finanspolitiske foranstaltninger, der er vedtaget for at afbøde de økonomiske og sociale virkninger af energiprisstigningerne. De består af foranstaltninger, der er videreført fra 2022 (navnlig: faste beløb til lavindkomsthusholdninger, der er mest sårbare over for stigende energipriser, en generel reduktion af brændstofafgiften samt en fastfrysning af CO₂-satsen, der indgår i brændstofafgiften), og foranstaltninger, der allerede blev bebudet i 2022, men som har indflydelse på den offentlige saldo i 2023, såsom ydelsen til at støtte den overgangsordning til stabilisering af gaspriser, som virksomheder har betalt, og som har været i kraft hele året. Nettobudgetomkostningerne ved støtteforanstaltningerne forventes i Kommissionens forårsprognose 2023 at udgøre 0,8 % af BNP i 2023¹⁷. Størstedelen af foranstaltningerne i 2023 synes ikke at være rettet mod de mest sårbare husholdninger eller virksomheder og opretholder ikke fuldt ud prissignalet om at reducere energiefterspørgslen og øge energieffektiviteten. Som følge heraf anslås det i Kommissionens forårsprognose 2023, at størrelsen af de målrettede støtteforanstaltninger, der skal tages i betragtning ved vurderingen af, om den finanspolitiske henstilling for 2023 efterleves, udgør 0,3 % af BNP i 2023 (sammenlignet med 1 % af BNP i 2022). Endelig forventes den offentlige saldo i 2023 at drage fordel af udfasningen af de midlertidige covid-19-nødforanstaltninger på 0,8 % af BNP.
- (20) Den 12. juli 2022 henstillede¹⁸ Rådet, at Portugal i 2023 skulle føre en forsigtig finanspolitik, navnlig ved at begrænse væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter til under den potentielle produktionsvækst på mellemlang sigt¹⁹, under hensyntagen til fortsat midlertidig og målrettet støtte til husholdninger og virksomheder, som er mest sårbare over for energiprisstigningerne, og til personer på flugt fra Ukraine. Samtidig bør Portugal være rede til at tilpasse de løbende udgifter til den omskiftelige situation. Det blev også henstillet til Portugal at øge de offentlige investeringer i den grønne og den digitale omstilling samt i energiforsyningsikkerhed under hensyntagen til REPowerEU-initiativet, bl.a. ved at anvende genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler.
- (21) I Kommissionens forårsprognose 2023 forventes den finanspolitiske kurs i 2023 at være ekspansiv (- 0,7 % af BNP) i en situation med høj inflation. Dette følger en ekspansiv finanspolitisk kurs i 2022 (- 1,5 % af BNP). Væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter (ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden) ventes i 2023 at indebære et kontraktivt bidrag på 0,3 procentpoint til den finanspolitiske kurs. Den forventede vækst i nationalt finansierede primære løbende udgifter er derfor i overensstemmelse med Rådets henstilling. Det forventede kontraktive bidrag fra nationalt finansierede primære løbende udgifter skyldes hovedsageligt de reducerede omkostninger ved de (målrettede og generelle) støtteforanstaltninger til husholdninger og virksomheder som reaktion på energiprisstigninger (med 1,1 % af BNP). De vigtigste drivkræfter bag stigningen i nationalt finansierede primære løbende udgifter (ekskl. nye foranstaltninger på indtægtssiden) er de konstante pres på de offentlige løbende udgifter, herunder på lønninger og pensioner i den offentlige sektor, som primært er drevet af permanente

---

¹⁷ Tallet angiver niveauet for de årlige budgetomkostninger ved foranstaltningerne, inkl. løbende indtægter og udgifter samt – hvis det er relevant – investeringsforanstaltninger.

¹⁸ Rådets henstilling af 12. juli 2022 om Portugals nationale reformprogram og med Rådets udtalelse om Portugals stabilitetsprogram for 2022 (EUT C 334 af 1.9.2022, s. 181).

¹⁹ Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 anslås Portugals potentielle produktionsvækst på mellemlang sigt (gennemsnit over 10 år) nominelt at være på 7,6 %.

stigninger i den offentlige sektors lønninger og skønsmæssigt fastsatte pensionsstigninger. Udgifter, der finansieres via tilskud fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler, forventes at udgøre 2,2 % af BNP i 2023, mens de nationalt finansierede investeringer forventes at yde et ekspansivt bidrag til den finanspolitiske kurs på 0,3 procentpoint²⁰. Portugal planlægger derfor at finansiere yderligere investeringer gennem genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler, og landet forventes at fastholde nationalt finansierede investeringer²¹. Portugal regner med at finansiere offentlige investeringer i den grønne og den digitale omstilling og i energiforsyningssikkerhed ved hjælp af bl.a. dekarboniseringsprojekter i industrien, produktion af vedvarende brint og andre vedvarende gasser og en digitalisering af skoler, som til dels finansieres af genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler.

- (22) Ifølge stabilitetsprogrammet forventes det offentlige underskud at falde til 0,2 % af BNP i 2024. Faldet i 2024 afspejler hovedsagelig den planlagte begrænsning af løbende udgifter, navnlig til forbruget i produktionen, lønudgifter og tilskud, samt en vedvarende vækst på indtægtssiden. Ifølge programmet forventes den offentlige gældskvotefald til 103,0 % i slutningen af 2024. På grundlag af de politiske foranstaltninger, der var kendt på skæringsdatoen for prognosen, forventes der ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 et offentligt underskud på 0,1 % af BNP i 2024. Dette er en smule lavere end det underskud, der er anført i programmet, primært fordi der i Kommissionens prognose regnes med en mere optimistisk vækst i indtægterne, især i skatter og afgifter. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 ventes den offentlige gældskvotefald til 103,1 % ved udgangen af 2024.
- (23) Stabilitetsprogrammet indeholder ingen oplysninger om udfasningen af energistøtteforanstaltninger i 2024. Kommissionen går i øjeblikket ud fra, at energistøtteforanstaltninger udfases helt i 2024. Dette bygger på antagelsen om, at der ikke energipriserne ikke stiger igen.
- (24) Ifølge Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 skal der ske en årlig forbedring af strukturelle budgetsaldo i retning af den mellemfristede målsætning med 0,5 % af BNP som benchmark²². Under hensyn til behovet for at sikre finanspolitisk holdbarhed²³ bør der ske en forbedring af den strukturelle saldo på mindst 0,3 % af BNP for 2024. For at sikre en sådan forbedring bør væksten i nationalt finansierede primære nettoudgifter²⁴ i 2024 ikke overstige 1,8 % som afspejlet i denne henstilling.

---

²⁰ Andre nationalt finansierede investeringsudgifter skønnes at indebære et ekspansivt bidrag på 0,3 procentpoint af BNP, primært som følge af de forventede reducerede kapitaloverførsler til statsejede virksomheder i 2023.

²¹ Udgifter finansieret via tilskud fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler beløb sig til 2,2 % af BNP i 2023, mens nationalt finansierede investeringer ydede et ekspansivt bidrag til den finanspolitiske kurs på 0,3 procentpoint. Andre nationalt finansierede investeringsudgifter skønnes at indebære et ekspansivt bidrag på 0,1 procentpoint af BNP.

²² Jf. artikel 5 i Rådets forordning (EF) nr. 1466/97, hvori der også er krav om en tilpasning på mere end 0,5 % af BNP for medlemsstater med en offentlig gæld på over 60 % af BNP eller med mere udtalte risici for gældsholdbarheden.

²³ Kommissionen skønnede, at Portugal ville skulle opnå en gennemsnitlig årlig stigning i den strukturelle primære saldo som en andel af BNP på 0,3 procentpoint for at opnå en realistisk gældsreduktion. Dette skøn byggede på Kommissionens efterårsprognose 2022. Udgangspunktet for dette skøn var det forventede offentlige underskud og den forventede offentlige gæld for 2024, som forudsatte, at energistøtteforanstaltningerne blev trukket tilbage i 2024.

²⁴ Ved primære nettoudgifter forstås nationale finansierede udgifter eksklusive diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden og renteudgifter samt konjunkturbestemte arbejdsløshedsudgifter.

Samtidig bør de resterende energistøtteforanstaltninger (som Kommissionen i øjeblikket anslår til 0,8 % af BNP i 2023) udfases i 2023 afhængigt af energimarkedets udvikling, idet der startes med de mindst målrettede foranstaltninger, og de dertilhørende besparelser bør anvendes til at nedbringe det offentlige underskud. På grundlag af Kommissionens skøn vil dette føre til en stigning i de primære nettoudgifter, der er lavere end den anbefalede maksimale vækstrate for 2024.

- (25) Ud fra en antagelse om uændret politik forventes det i Kommissionens forårsprognose 2023, at de nationalt finansierede primære løbende nettoudgifter stiger til 2,8 % i 2024, hvilket er over den anbefalede vækstrate. Den tilpasning, der forventes i Kommissionens prognose, er mindre end besparelserne ved den fuldstændige udfasning af energistøtteforanstaltningerne. Det skyldes foranstaltninger med en forventet permanent stigende indvirkning på udgifterne samt indtægtsreducerende reformer af den personlige indkomstskat.
- (26) Ifølge programmet forventes de offentlige investeringer at stige fra 3,2 % af BNP i 2023 til 3,4 % af BNP i 2024. De højere investeringer afspejler højere nationalt finansierede investeringer og investeringer, der finansieres af EU gennem genopretnings- og resiliensfaciliteten. Programmet henviser til reformer og investeringer, der forventes at bidrage til finanspolitisk holdbarhed og bæredygtig og inklusiv vækst. De omfatter foranstaltninger til at modernisere og forenkle forvaltningen af de offentlige finanser og til at opgradere IT-systemerne til forvaltning af de offentlige finanser, som f.eks. udvikling af en model for overvågning af den offentlige sektors budgetmæssige og finansielle gennemførelse, operationalisering af statens regnskabsenhed samt integration af programbudgettering og udgiftsanalyser i den almindelige budgetprocedure, som er en del af genopretnings- og resiliensplanen.
- (27) Stabilitetsprogrammet udstikker en mellemfristet finanspolitisk kurs frem til 2027. Ifølge stabilitetsprogrammet forventes det offentlige underskud at falde gradvist til 0,1 % af BNP i 2025, hvorved der opnås en budgetstilling i balance i 2026, for senere at opnå et lille overskud på 0,1 % af BNP i 2027. Det offentlige underskud ventes derfor at forblive under 3 % af BNP inden for programmets tidshorisont. Ifølge programmet forventes den offentlige gældskvotestørrelse at falde fra 103,0 % i slutningen af 2024 til 92,0 % i udgangen af 2027. En mere vækstfremmende sammensætning af de offentlige finanser på både på indtægts- og udgiftssiden af det offentlige budget vil understøtte Portugals finanspolitiske holdbarhed på lang sigt og samtidig forbedre erhvervs klimaet og bidrage til bæredygtig og inklusiv vækst. Brugen af skattefordele er udbredt i det portugisiske skattesystem med mere end 500 skattefordele fordelt på mere end 60 retsakter²⁵. Det gør systemet komplekst og mindre gennemsigtigt og betyder samtidig mistede indtægter. Omkostningseffektiviteten af de eksisterende skattefordele kunne med fordel overvåges og vurderes mere systematisk, hvorved der kunne opnås betydelig forbedringer på dette område. Det komplekse selskabsskattesystem kompliceres af statslige og kommunale tillæg, hvilket resulterer i en yderligere byrde for både skatteforvaltningen og virksomhederne. Portugals skatteforvaltning kunne blive mere effektiv og dermed tilskynde til frivillig regelefterlevelse og samtidig bidrage til at mindske skatteunddragelse og -svig. De administrative omkostninger ved skatteopkrævning er høje og er steget yderligere i de seneste år (med ca. 5 % fra 2018 til 2020). Samtidig ser det ud til, at det tager længere tid at betale skat i Portugal end i andre EU-medlemsstater. De allerede høje udestående

---

²⁵ "Tax benefits in Portugal — concept, methodology and practice", arbejdsgruppe om skattefordele, maj 2019.

skatterestancer er fortsat steget (de udgjorde 45,9 % af de samlede indtægter i udgangen af 2020, hvilket er et godt stykke over EU-gennemsnittet).

- (28) Hvad angår Portugals sociale beskyttelsessystem er de sociale ydelsers kapacitet til at mindske fattigdom lav og faldt yderligere i 2021, mens udviklingen i andelen af personer, der risikerer at blive ramt af fattigdom, var blandt de værste i EU (en stigning på 2,4 %) set i forhold til en situation med generel stabilitet i de fleste medlemsstater. Mindsteindkomsten er fortsat lav og ligger et godt stykke under fattigdomsgrænsen. Disse tal rejser tvivl om Portugals evne til at nå fattigdomsreduktionsmålene i den europæiske søjle for sociale rettigheder. Samtidig er det sociale beskyttelsessystem fortsat komplekst, idet forskellige typer sociale ydelser synes at tjene de samme formål. Komplexiteten og den deraf følgende fragmentering resulterer i en relativt lav udnyttelsesgrad og manglende effektiv fokus på de personer med størst behov, hvilket gør det vanskeligt at få de sociale ydelser til at række og i sidste ende gør dem utilstrækkelige. En forenkling af de eksisterende ydelser samt en rettidig gennemførelse af den nationale strategi til bekæmpelse af fattigdom vil øge Portugals kapacitet til at håndtere fremtidige sociale udfordringer.
- (29) I overensstemmelse med artikel 19, stk. 3, litra b), i forordning (EU) 2021/241 og kriterie 2.2 i bilag V til samme forordning indeholder genopretnings- og resiliensplanen et omfattende sæt gensidigt forstærkende reformer og investeringer, som skal gennemføres senest i 2026. Portugal er i gang med at gennemføre sin genopretnings- og resiliensplan dog med risiko for en vis forsinkelse. Portugal indgav to betalingsanmodninger, hvilket svarer til 58 milepæle og mål i planen og har resulteret i en samlet udbetaling på 2,98 mia. EUR. Portugals genopretnings- og resiliensplan er ambitiøs og kompleks. Hvis risikoen for forsinkelser skal minimeres, er det vigtigt hele tiden at holde øje med, at planen følges nøje. En hurtig medtagelse af det nye REPowerEU-kapitel i genopretnings- og resiliensplanen vil gøre det muligt at finansiere yderligere reformer og investeringer til støtte for Portugals strategiske mål på energiområdet og inden for den grønne omstilling. Det er fortsat vigtigt systematisk at inddrage lokale og regionale myndigheder, arbejdsmarkedets parter og andre relevante interessenter for at sikre en vellykket gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen samt af andre økonomipolitiske og beskæftigelsespolitiske tiltag, der går ud over planen, og således sikre et bredt ejerskab til den overordnede politiske dagsorden. Portugals plan forventes at blive revideret, så den omfatter nye foranstaltninger, herunder et REPowerEU-kapitel, og der vil blive taget hensyn til det øgede maksimale finansielle bidrag²⁶. I overensstemmelse med artikel 14, stk. 6, i forordning (EU) 2021/241 tilkendegav Portugal, at det havde til hensigt også at anmode om yderligere lånestøtte under genopretnings- og resiliensfaciliteten.
- (30) Kommissionen godkendte alle Portugals programmeringsdokumenter vedrørende samhørighedspolitikken i 2022. En hurtig gennemførelse af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken i komplementaritet og synergi med genopretnings- og resiliensplanen, herunder REPowerEU-kapitlet, er afgørende for at opnå den grønne og den digitale omstilling og øge den økonomiske og sociale modstandsdygtighed samt for at sikre en afbalanceret territorial udvikling i Portugal.

---

²⁶ Det maksimale finansielle bidrag til Portugal blev den 30. juni 2022 ajourført til et beløb på 15,5 mia. EUR i tilskud i overensstemmelse med artikel 11, stk. 2, i forordningen om genopretnings- og resiliensfaciliteten (forordning (EU) 2021/241).

- (31) Foruden de økonomiske og sociale udfordringer, som genopretnings- og resiliensplanen skal håndtere, står Portugal også over for en række andre udfordringer, som knytter sig til den cirkulære økonomi, energi og den grønne omstilling.
- (32) Portugal ligger langt under EU-gennemsnittet med hensyn til fremskridt mod en cirkulær økonomi samt indikatorerne for ressourceproduktivitet i industrien og affaldshåndtering, og der er store regionale forskelle. Den gennemsnitlige kommunale genanvendelsesprocent er særlig lav (30,5 % i 2021, hvilket er langt fra EU-målet på 50 % i 2020) og varierer fra region til region. Det vil kræve en betydelig indsats at nå EU's mål for det næste årti, herunder at nå op på 55 % genanvendelse af kommunalt affald senest i 2025. Der skal gøres en indsats for at forbedre forebyggelsen, minimeringen, sorteringen, genbrugen og genanvendelsen af affald, således at mindre affald havner i deponerings- eller forbrændingsanlæg, og for at modernisere affalds- og affaldsbehandlingsanlæg i overensstemmelse med de højere trin i affaldshierarkiet. Af eksempler på, hvordan disse mål bedre kan nås, kan nævnes en forøgelse af deponerings- og forbrændingsafgifter, en afgift på restaffald samt forøgelse af afgifter på de kommuner, der ikke opfylder genanvendelsesmålene. Derudover kunne processen fremskyndes ved at udvide den separate indsamling af affald og videreudvikle ordninger med f.eks. betaling efter affaldsmængden, returpant og øget producentansvar.
- (33) På trods af de fremskridt, der blev opnået i forbindelse med energikrisen, er Portugal stadig stærkt afhængig af importerede fossile brændstoffer, og olie og gas udgjorde henholdsvis 45 % og 23 % af energimikset i 2021. Derudover udgør landets store afhængighed af gas til elproduktion risici for forsyningssikkerheden, især i betragtning af knapheden på vandkraft som følge af mere hyppige tørkeperioder. For at fremskynde dekarboniseringsindsatsen kan der sættes yderligere ind med en række foranstaltninger, der bygger på og går videre end de investeringer og reformer, der indgår i Portugals genopretnings- og resiliensplan. Hvis Portugal vil fremskynde udbredelsen af vedvarende energi, kunne det følge op på de fremskridt, der blev gjort sidste år med at strømline godkendelsesprocessen, bl.a. ved at øge kapaciteten i den forvaltning, der tager sig af godkendelser, øge digitaliseringen af produktionen af vedvarende energi og indføre mere gunstige ordninger for fysisk planlægning af offshorevindenergi (hvis potentiale fortsat er underudnyttet). Det ville også være gavnligt, hvis landet fremmede egetforbrug (herunder tagbaseret solenergi) og vedvarende energifællesskaber (VE-fællesskaber). Antallet af VE-fællesskaber i Portugal er stadig lavt, og det kunne gøres lettere at opnå tilladelse, og der kunne skabes større incitament.
- (34) I takt med at flere vedvarende energikilder integreres, er det vigtigt at sikre flere investeringer til at udvide lagrings- og netværkskapaciteten, således at balancen i elnettet garanteres. Portugal kunne med fordel styrke sammenkoblingerne af elnettet, da sammenkoblingsniveauet med Spanien stadig er lavt i forhold til 2030-målene. Situationen med hensyn til transmissions- og distributionsnettet kunne blive bedre gennem en styrkelse af det nationale net, ekstra investeringer i lagring af el og en yderligere digitalisering af nettet. Den forholdsvis lave udbredelse af intelligente målere gør det vanskeligt at få etableret et decentraliseret system til produktion af vedvarende energi. Hvis Portugal skal blive mindre afhængig af fossile brændstoffer i bygninger og nedbringe energiforbruget, skal det at gøre mere end, hvad der er planlagt ifølge dets genopretnings- og resiliensplan, for at øge energieffektiviteten. Der bør også træffes yderligere foranstaltninger til at nedbringe den andel af den portugisiske befolkning, der lever i energifattigdom. Hvis der blev gjort mere for at

tilskynde til gennemgribende renoveringer, bl.a. ved at yde teknisk bistand til ansøgere, kunne det fremskynde gennemførelsen af renoveringsprojekter. Portugal kunne desuden med fordel etablere et stærkere regelsæt for finansielle ordninger for at anspore til flere private investeringer i energieffektiv renovering. Derved kunne Portugal rette flere tilskudsbaserede ressourcer mod de husstande, der har størst behov. Portugals forbrug af naturgas er faldet med 16 % i perioden mellem august 2022 og marts 2023 sammenlignet med det gennemsnitlige gasforbrug i samme periode i de foregående 5 år, hvilket ligger over reduktionsmålet på 15 %. Portugal bør fortsætte bestræbelserne på midlertidigt at reducere gasefterspørgslen indtil den 31. marts 2024²⁷.

- (35) Mangel på arbejdskraft og færdigheder i sektorer og erhverv, der er væsentlige for den grønne omstilling, herunder fremstilling, udbredelse og vedligeholdelse af grønne teknologier, skaber flaskehalse i omstillingen til en nettonuløkonomi. Uddannelsessystemer af høj kvalitet, der reagerer på ændrede behov på arbejdsmarkedet, samt målrettede opkvalificerings- og omskolingsforanstaltninger er afgørende for at afhjælpe manglen på kvalificeret arbejdskraft og fremme inklusion og omfordeling af arbejdskraft. For at frigøre det uudnyttede arbejdskraftudbud skal disse foranstaltninger være tilgængelige, navnlig for enkeltpersoner og i de sektorer og regioner, der er mest berørt af den grønne omstilling. Portugal mangler kvalificeret arbejdskraft, især i bygge- og fremstillingssektoren. Det ville i forbindelse med den grønne omstilling være nyttigt at styrke politikkerne for opkvalificering og omskoling.
- (36) Rådet har på baggrund af Kommissionens vurdering gennemgået stabilitetsprogrammet 2023, og dets holdning²⁸ afspejles i henstilling 1 nedenfor.
- (37) I betragtning af de nære indbyrdes forbindelser mellem euomedlemsstaternes økonomier og deres kollektive bidrag til Den Økonomiske og Monetære Unions rette virkemåde henstillede Rådet, at medlemsstaterne i euroområdet træffer foranstaltninger, herunder gennem deres genopretnings- og resiliensplaner, til i) at bevare gældsberedygtigheden og afholde sig fra bredt funderet støtte til den samlede efterspørgsel i 2023, bedre at målrette de finanspolitiske foranstaltninger, der er truffet for at afbøde virkningerne af høje energipriser, og at overveje passende måder at afvikle støtten på, efterhånden som energiprispresset mindskes, ii) at opretholde et højt offentligt investeringsomfang og fremme private investeringer til støtte for den grønne og den digitale omstilling, iii) at støtte en lønudvikling, der afbøder tabet af købekraft og samtidig begrænser anden runde-effekter på inflationen, yderligere at forbedre de aktive arbejdsmarkedspolitikker og afhjælpe manglen på kvalificeret arbejdskraft, iv) at forbedre erhvervsklimaet og sikre, at energistøtten til virksomheder er omkostningseffektiv, midlertidig og målrettet levedygtige virksomheder, og at den opretholder incitamentet til den grønne omstilling, samt til v) at bevare den makrofinansielle stabilitet og overvåge risici og samtidig fortsætte arbejdet med at fuldføre bankunionen. For Portugal bidrager henstilling 1, 2 og 4 til gennemførelsen af den første, anden og tredje henstilling vedrørende euroområdet.
- (38) På baggrund af Kommissionens dybdegående undersøgelse og vurderingen heri har Rådet gennemgået det nationale reformprogram 2023 og stabilitetsprogrammet 2023. Dets henstillinger i henhold til artikel 6 i forordning (EU) nr. 1176/2011 afspejles i henstilling 1 nedenfor. De politiske tiltag, der er nævnt i henstilling 1, bidrager til at

²⁷ Rådets forordning (EU) 2022/1369 og (EU) 2023/706.

²⁸ I henhold til artikel 5, stk. 2, og artikel 9, stk. 2, i Rådets forordning (EF) nr. 1466/97.

håndtere sårbarheder relateret til stor offentlig gæld. Henstilling 2 bidrager til at gennemføre henstilling 1. De politiske tiltag, der er omhandlet i henstilling 1, bidrager dels til at rette op på ubalancer, dels til at gennemføre henstillingerne vedrørende euroområdet, jf. betragtning 37,

HENSTILLER, at Portugal i 2023 og 2024 træffer foranstaltninger med henblik på at:

1. afvikle de energistøtteforanstaltninger, der var i kraft ved udgangen af 2023, og benytte de deraf følgende besparelser til at nedbringe det offentlige underskud; sikre, at såfremt nye stigninger i energipriserne nødvendiggør støtteforanstaltninger, at disse foranstaltninger målrettes beskyttelsen af sårbare husholdninger og virksomheder, er finanspolitisk overkommelige og bevarer incitamenterne til energibesparelser;
sikre en forsigtig finanspolitik, navnlig ved at begrænse den nominelle stigning i nationalt finansierede primære nettoudgifter i 2024 til højst 1,8 %;
opretholde nationalt finansierede offentlige investeringer og sikre en effektiv udnyttelse af tilskud fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler, navnlig for at fremme den grønne og den digitale omstilling;
videreføre en mellemfristet finanspolitisk strategi med gradvis og holdbar konsolidering i perioden efter 2024 kombineret med investeringer og reformer, der fører til en større bæredygtig vækst for at opnå en forsvarlig budgetstilling på mellemlang sigt;
gøre skatte- og socialsikringsystemerne mere effektive, navnlig ved at forenkle begge regelsæt, styrke effektiviteten i de relevante forvaltninger og mindske den dermed forbundne administrative byrde
2. fremskynde gennemførelsen af genopretnings- og resiliensplanen, også ved at sikre tilstrækkelig administrativ kapacitet og hurtigt få afsluttet REPowerEU-kapitlet, således at gennemførelsen kan påbegyndes snarest; fortsætte den hurtige gennemførelse af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken tæt komplementaritet og synergi med genopretnings- og resiliensplanen
3. forbedre betingelserne for omstilling til en cirkulær økonomi, navnlig ved at øge forebyggelsen, genanvendelsen og genbrugen af affald og dermed få mindre affald på deponerings- og forbrændingsanlæg

4. mindske afhængigheden af fossile brændstoffer generelt; fremskynde anvendelsen af vedvarende energi yderligere ved at forenkle og digitalisere godkendelsesprocedurerne, så det bliver muligt at producere yderligere vindkraft, navnlig offshore, og solenergi samt fremme egetforbrug og VE-fællesskaber; øge kapaciteten til at sammenkoble elnet og opgradere eltransmissions- og distributionsnet og dermed gøre det muligt at investere i ellagring og digitalisering af nettet, herunder en hurtigere indførelse af intelligente målere; fremskynde investeringer i energieffektivitet ved at fremme finansielle ordninger, der tiltrækker private investeringer, og støtte de husstande, der har størst behov; øge de politiske bestræbelser på at tilvejebringe og erhverve de færdigheder, der er nødvendige for den grønne omstilling.

Udfærdiget i Bruxelles, den [...].

På Rådets vegne
Formand

